

Dyzet këshilla
nga
Lukmani i urtë

Tiranë, 2015

Titulli: Dyzet këshilla nga Lukmani i urtë

Përktheu dhe përshtati: Sabrie Feza

Recensent: Vullnet Merja

Redaktoi: Liseda Ramaj

Përkujdesja kompjuterike & Kopertina:

Sabrie Feza

Botoi: Fondacioni i Kur'anit - Tiranë

Parathënie

"Ai ia jep urtësinë kujt të dojë. Cilitdo që i është dhënë urtësia, vërtet që i është dhënë një mirësi e madhe." (Surja "Bekare", ajeti 269.)

Lukmani lindi në vitin e dhjetë të sundimit të hazreti Davudit, në një familje që e kishte prejardhjen nga Ibrahim (paqja qoftë mbi të!). Pseudonimi i tij ishte "Ebul Esud". Ai ishte një shërbyes i zi nga Hebeshi ose Sudani, i cili u rrit mes një populli prej beni Israilëve. Disa e njohin hazreti Lukmanin si djalë të tezes ose si

Dyzet këshilla.....

(nipin) djalnin e motrës së hazreti Ejubit (paqja qoftë mbi të!). Ai nuk ishte i pashëm dhe ngjyra e trupit të tij ishte e zezë, por ishte i fuqishëm, ishte rob dhe bari i Kejn bin Hesr. Kejn bin Hesr ishte nga të pasurit e beni Israilëve. Pasi mori titullin i "Urtë", ai u lirua.

Lukmani ishte nga ndjekësit e hazreti Davudit (paqja qoftë mbi të!). Ai shkonte ta takonte shpesh atë. Ai e këshillonte dhe e njoftonte atë. Hazreti Davudi (paqja qoftë mbi të!) i thoshte atij: "Lum si ti që të është dhënë urtësia dhe nuk u ngatërrove me belatë e sundimit (udhëheqjes)."

Lukmani ishte më i miri në dije, në logjikë, në shoqëri dhe në moral nga

.....nga Lukmani i urtë bashkëkohësit e tij. Në kohën që ishte i papunë, ai thellohej në mendime për ta njohur Allahun dhe botën. Ai, për të jetuar, zgjodhi profesionin e rrobaqepësit. Ishte edhe paqedashës. Për shkak se ishte i zgjuar, logjikues dhe largpamës, u njoh si "Lukmani i urtë". Jetëgjatësinë e tij në histori e tregojnë nga dyqind deri në pesëqind e gjashtëdhjetë vjet. Në një transmetim tjetër, thuhet se hazreti Lukmani ka jetuar tre mijë e pesë qind vjet.

Një ditë, dëgjoji një zë: "O Lukman! A dëshiron që Zoti të të vendosë zëvendës të Tij në tokë, që të gjykosh në mes njerëzve me drejtësi?" Lukmani u përgjigj: "Nëse Zoti im do të më lërë të zgjedh,

Dyzet këshilla.....

dëshiroj mirësinë dhe belatë nuk i pranoj. Por, nëse Ai ka vendosur, Ai vetë do të më ndihmojë dhe do të më ruajë nga gabimet.” Melekët u mahnitën nga zgjuarsia e tij. Kur u ngrit nga gjumi, zemra e tij ishte e mbushur me urtësi. Allahu i Urtë i dhuroi Lukmanit urtësi. Ai gjithashtu, nga grada e urtësisë arriti në gradën e falënderimit.

Allahu, për t'ia kthyer respektin dhe gradën Lukmanit, porositë dhe urtësitë e tij, i ka përmendur për myslinamët në suren “Lukman”.

Imam Sadiku (*paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: "Lukmani nuk arriti në atë gradë për shkak të farefisit, të pasurisë, të forcës

.....nga Lukmani i urtë
apo bukurisë. Ai ishte një burrë që ishte i
qëndrueshëm ndaj bindjes së Allahut. Ai
ishte i kujdesshëm, i urtë, me personalitet,
i zgjuar dhe këshillues. Për çdo çështje
mendonte thellë. Nga çdo ngjarje merrte
mësim. Nuk flinte gjatë ditës dhe kujdesej
shumë për veten. Qeshte dhe bënte pak
shaka. Kishte shume djem; që të gjithë
vdiqën para tij. Në vdekjen e asnjërit nuk
e humbi kontrollin. Një nga mënyrat e tij
të mira ishte: Kur në mes dy personave
kishte mosmarrëveshje, ai nuk gjente
qetësi, derisa t'i pajtonte ata.
Lukmani i jepte rëndësi takimeve me
dijetarët. Për gjykuesit, merzitej se si
mashtroheshin për disa ditë pozitë në këtë
botë."

Dyzet këshilla.....

Një ditë, një nga të mëdhenjtë e beni Israilëve po kalonte në një vend (lagje). Ai pa se si një grup njerëzish ishin rreth Lukmanit, si të eturit për ujin e kristaltë dhe dëgjonin fjalimet e tij të urta. Kalimtari i tha Lukmanit me habi: A nuk je ti ai që bënte bariun me ne? Lukmani tha: Po. Kalimtari tha: Atëherë, si arrite në këtë pozitë? Lukmani tha: Tre cilësi më sollën deri këtu:

1- Thënia e së vërtetës

2- Mbajtja e amanetit

3- Largimi nga veprat e kota.

Sabrie FEZA

Hadithi 1

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، ... وَ عَلَيْكَ بِالْمَوْعِظَةِ فَاعْمَلْ بِهَا
فَإِنَّهَا عِنْدَ الْعَاقِلِ أَحْلَى مِنْ الْعَسَلِ الشَّهْدِ وَهِيَ عَلَى
السَّفِينَةِ أَشَقُّ مِنْ صُعُودِ الدَّرَجَةِ عَلَى الشَّيْخِ الْكَبِيرِ.

“O biri im! Për ty le të jetë këshilla (pranimi i këshillës). Sigurisht që ajo është më e ëmbël se mjalti për të mençurin dhe për të paditurin është më e vështirë se sa ngjitja e shkallëve nga një plak i moshuar.”

(Ershad Kulub, f. 72, babe 18)

Dyzet këshilla.....

Hadithi 2

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، اِبْدَأْ النَّاسَ بِالسَّلَامِ وَ الْمَصَافَحَةِ
قَبْلَ الْكَلَامِ.

“O biri im! Kur të takohesh me njerëzit, fillo (përshëndeti) me selam. Dhe, jepe dorën para se të flasësh.”

(Biharul Anvar, Vëll. 13, f. 429, hadithi 23)

.....nga Lukmani i urtë

Hadithi 3

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، لِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمٌ يُعْرِفُ بِهَا وَإِنَّ
لِلدِّينِ ثَلَاثَ عِلَامَاتٍ: الْعِفَّةُ وَالْعِلْمُ وَالْحِلْمُ

“O biri im! Nëse mendon se të folurit
është prej argjendi, të heshturit është prej
floriri.”

*(Imam Sadiku -paqja qoftë mbi të!-, Usule
Kafi, vëll. 2, f. 114, hadithi 6)*

Dyzet këshilla.....

Hadithi 4

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، لِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمَةٌ يُعْرَفُ بِهَا وَإِنَّ
لِلدِّينِ ثَلَاثَ عِلَامَاتٍ: الْعِفَّةُ وَالْعِلْمُ وَالْحِلْمُ .

“O biri im! Çdo gjë e ka një shenjë me të cilën njihet. Ehe feja ka tre shenja: ndershmërinë, dijen dhe butësinë.”

(Imam Sadiku -paqja qoftë mbi të!-, Biharul Anvar, vëll .13, f. 420, hadithi 14)

Hadithi 5

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، اَعْلَمْ اَنِّي خَدَمْتُ اَرْبَعِمِائَةَ نَبِيٍّ،

وَاخَذْتُ مِنْ كَلَامِهِمْ اَرْبَعَ كَلِمَاتٍ، وَهِيَ:

اِذَا كُنْتَ فِي الصَّلَاةِ فَاحْفَظْ قَلْبَكَ.

اِذَا كُنْتَ عَلَى الْمَائِدَةِ فَاحْفَظْ حَلْقَكَ.

وَ اِذَا كُنْتَ فِي بَيْتِ الْعَيْرِ فَاحْفَظْ عَيْنَكَ.

وَ اِذَا كُنْتَ بَيْنَ الْخَلْقِ فَاحْفَظْ لِسَانَكَ.

Dyzet këshilla.....

“O biri im! Dije se unë u kam shërbyer katërqind profetëve dhe nga hytбет e tyre kam mësuar katër gjëra:

- Gjithmonë ruaje zemrën në namaz.
- Gjithmonë ruaje fytin kur je në tryezë.
- Gjithmonë ruaj sytë, kur je në shtëpinë e tjetrit.
- Gjithmonë ruaje gojën në mes njerëzve.”

(Elmuuaedh Adedije, 238 (babe rabi))

.....nga Lukmani i urtë

Hadithi 6

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، إِنَّ تَأَدَّبْتَ صَغِيرًا انْتَفَعْتَ بِهِ
كَبِيرًا ...

“O biri im! Nëse në vogëli ke mësuar culture, kur të rritesh përfito prej saj.”

(Imam Sadiku -paqja qoftë mbi të!-, Biharul Anvar, vëll. 13, f. 419, hadithi 13)

Hadithi 7

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، إِيَّاكَ وَ الضَّجَرَ وَ سُوءَ الْخُلُقِ وَقِلَّةَ

الصَّبْرِ فَلَا يَسْتَقِيمُ عَلَى هَذِهِ الْخِصَالُ صَاحِبُ

وَ الْزِمْ نَفْسَكَ التَّوَدَّةَ فِي أُمُورِكَ

وَ صَبِرْ عَلَى مَوْنَاتِ الْإِخْوَانِ نَفْسَكَ

وَ حَسِّنْ مَعَ جَمِيعِ النَّاسِ خُلُقَكَ

.....nga Lukmani i urtë

“O biri im! Kurrë mos ji i pasjellshëm dhe i padurueshëm, sepse këto cilësi nuk të lënë asnjë shok.

Mbaje egon tënde që të jesh i durueshëm në punë.

Duroji vëllezërit në zgjidhjen e problemeve.

Ji i sjellshëm me të gjithë njerëzit.”

(Imam Sadiku -paqja qoftëbi të!-, Biharul Anvar, vëll. 13, f. 419, hadithi 14)

Dyzet këshilla.....

Hadithi 8

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، إِنِّي أَنَا تَسْتَدِينُ فَتَحْزَنْ مِنَ الدِّينِ

“O biri im! Jep borxh dhe ruaju nga borxhi (marrja borxh).”

(Biharul Anvar, vëll. 13, f. 427, hadithi 22)

.....nga Lukmani i urtë

Hadithi 9

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، اجْعَلْ غِنَاكَ فِي قَلْبِكَ وَ إِذَا افْتَقَرْتَ
فَلَا تُحَدِّثِ النَّاسَ بِفَقْرِكَ فَتَهُونَ عَلَيْهِمْ وَ لَكِنَّ إِسْأَلَ اللَّهِ
مِنْ فَضْلِهِ .

“O biri im! Vendose në zemër mangësinë.
Sa herë të jesh nevojtar, mos i lajmëro
njerëzit për të, sepse mundet që të bëhesh
i pavlerë tek ata... Prandaj, kërko nga deti i
mirësive të Allahut.”

(Ershade Kulub: 72)

Dyzet këshilla.....

Hadithi 10

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ... عَلَيْكَ بِالتَّقْوَى فَإِنَّهُ أَرْزَحُ
التَّجَارَاتِ وَإِذَا أَحْدَثْتَ ذَنْبًا فَاتَّبِعْهُ بِالْإِسْتِغْفَارِ وَالنَّدَمِ
وَالْعَزْمِ عَلَى تَرْكِ الْعَوْدِ لِمِثْلِهِ .

“O biri im! Ji i devotshëm, sepse është pasuria më e mirë në tregti. Dhe nëse bën ndonjë gjynah, kërko falje, pendohu e përpiqu që të mos e veprosh më.”

(*Ershade Kulub: 72*)

.....nga Lukmani i urtë

Hadithi 11

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، لَا تُؤَخِّرِ التَّوْبَةَ فَإِنَّ الْمَوْتَ يَأْتِي
بَغْتَةً... لَا تَشْمِتْ بِالْمَوْتِ وَلَا تَسْخَرْ بِالْمَيِّتِ وَلَا
تَمْنَعْ بِالْمَعْرُوفِ .

“O biri im! Mos e vono pendimin, sepse vdekja vjen menjëherë. Mos u tall me vdekjen, mos e gjyko atë e mos pengo në të bërët mirë.”

Hadithi 12

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، خَفِ اللَّهَ خِيفَةً لَوْ جِئْتَهُ بِبِرِّ
الثَّقَلَيْنِ لَعَذَّبَكَ وَارْجُ اللَّهَ رَجَاءً لَوْ جِئْتَهُ بِذُنُوبِ الثَّقَلَيْنِ
لَرْحَمَكَ .

“O biri im! Frikësohu nga Allahu në atë mënyrë që edhe nëse tek Ai çon të mirat e xhindeve dhe të njerëzve, Ai të të dënojë. Njëkohësisht, ki shpresë tek Allahu në atë mënyrë që edhe nëse tek Ai çon gjynahet e xhindeve dhe të njerëzve, ki shpresën e Faljes së Tij.”

.....nga Lukmani i urtë

Hadithi 13

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، إِنَّهُ النَّفْسُ عَنْ هَوَاهَا فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ
تَنَنْتَ النَّفْسَ عَنْ هَوَاهَا لَمْ تَدْخُلِ الْجَنَّةَ وَ لَمْ تَرَهُ

“O biri im! Kontrollloje egon tënde nga
dëshirat, sepse nëse nuk vepron kështu,
nuk do të shkosh në Xhenet e as do ta
shohësh atë.”

(Biharul Anvar, vëll. 13, f. 429, hadithi 23)

Dyzet këshilla.....

Hadithi 14

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، شَاوِرِ الْكَبِيرَ وَ لَا تَسْتَحِي مِنْ
مُشَاوَرَةِ الصَّغِيرِ .

“O biri im! Këshillohu me të mëdhenjtë dhe mos ki turp nga këshillimi me më të vegjëlit.”

(Biharul Anvar, vëll. 13, f. 428, hadithi 23)

.....nga Lukmani i urtë

Hadithi 15

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، إِنَّ الدُّنْيَا بَحْرٌ عَمِيقٌ هَلَكَ فِيهَا بَشَرٌ
كَثِيرٌ، تَزَوَّدْ مِنْ عَمَلِهَا، وَ اخْذْ سَفِينَةً حَشَوُهَا تَقْوَى
اللَّهِ ثُمَّ ارْكَبْ لُجْجَ الْفُلْكِ تَنْجُ وَ اِنِّیْ لَخَائِفٌ اَنْ لَا تَنْجُو

“O biri im! Bota është një thellësi në të cilën janë mbytur shumë njerëz. Merr një trastë me vete me veprat nga kjo botë dhe zgjidh anijen që ngarkesa e saj të jetë devotshmëria. Pastaj ngjitu në dallgët e detit që të shpëtosh; unë kam frikë se nuk do të shpëtosh prej saj.”

(Biharul Anvar, vëll. 13, f. 427, hadithi 22)

Dyzet këshilla.....

Hadithi 16

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، لَا تَكَايِبِ النَّاسَ فَيَمَقُّوكَ وَلَا
تَكُنْ مَهِينًا فَيَذِلُّوكَ وَلَا تَكُنْ حُلُولًا فَيَأْكُلُوكَ وَلَا تَكُنْ
مُرًّا فَيَلْفِظُوكَ .

“O biri im! Mos u ngatërro me njerëzit, sepse bëhesh i papëlqyeshëm. Vetën tënde mos e llogarit të pavlerë, sepse bëhesh i rëndë. Mos e bëj vetën tënde të ëmbël që të harrosh menjëherë.”

(*Biharul Anvar, vëll. 13, f. 429, hadithi 23*)

.....nga Lukmani i urtë

Hadithi 17

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، اجْعَلْ فِي آيَاتِكَ وَ لِيَالِيكَ وَ
سَاعَاتِكَ نَصِيحًا لَكَ فِي طَلَبِ الْعِلْمِ، فَإِنَّكَ لَنْ تَجِدَلَكَ
تَضِييعًا مِثْلَ تَرْكِهِ .

“O biri im! Në ditët, netët dhe orët e tua,
lër një pjesë për studimet dhe hulumtimet,
sepse asgjë nuk të ikën nga dora ashtu siç
të ikën dija.”

*(Imam Sadiku -paqja qoftë mbi të!-, Biharul
Anvar, vëll. 13, f. 415, hadithi 7)*

Hadithi 18

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، اخْتِذْ أَلْفَ صَدِيقٍ وَ أَلْفَ قَلِيلٍ وَ لَا
تَتَّخِذْ عَدُوًّا وَاحِدًا، وَ الْوَاحِدُ كَثِيرٌ .

“O biri im! Njëmijë shokë merr, sepse edhe njëmijë janë pak. Mos bëj asnjë armik sepse edhe një është më shumë se njëmijë.”

(Biharul Anvar, vëll. 13, f. 414, hadithi 4)

.....nga Lukmani i urtë

Hadithi 19

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، لَا تَشْتِمِ النَّاسَ فَتَكُونَ أَنْتَ الَّذِي
شَتَمَ أَبَوَيْكَ .

“O biri im! Mos i akuzo njerëzit për imoralitet, që të mos akuzojnë prindërit e tu.”

(Biharul Anvar, vëll. 13, f. 430, hadithi 23)

Dyzet këshilla.....

Hadithi 20

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، ... إِنَّ السَّارِقَ إِذَا سَرَقَ حَبَسَهُ اللَّهُ
مِنْ رِزْقِهِ وَكَانَ عَلَيْهِ إِثْمُهُ، وَ لَوْ صَبَرَ لَنَالَ ذَلِكَ، وَ جَاءَهُ
مِنْ وَجْهِهِ .

“O biri im! Hajdutit, sa herë që vjedh, Zoti ia ndalon furnizimin dhe për të ka edhe gjynah. Nëse ai tregohet i durueshëm, furnizimi shkon drejt tij.”

(Imam Sexhad -paqja qoftë mbi të!-, Biharul Anvar, vëll. 13, f. 421, hadithi 15)

.....nga Lukmani i urtë

Hadithi 21

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، إِيَّاكَ وَ التَّمَنُّعَ فَإِنَّهَا خَوْفَةٌ بِاللَّيْلِ
مَذَلَّةٌ بِالنَّهَارِ

“O biri im! Ruaju nga mbulimi i fytyrës (fshehtësia), sepse natën është shkak i frikës dhe ditën, shkak i turpit.”

(Profeti Muhamed -paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!-, Kenzul A'mal, 15, 301, 41149)

Dyzet këshilla.....

Hadithi 22

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، جَالِسِ الْعُلَمَاءَ وَ زَاكِمُهُمْ بِرُكْبَتَيْكَ،
فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يُخَيِّ الْقُلُوبَ بِنُورِ الْحِكْمَةِ كَمَا يُخَيِّ
الْأَرْضَ بِوَابِلِ السَّمَاءِ

“O biri im! Ulu me dijetarët dhe rri në
gjunjë përpara tyre, sepse vërtetë Allahu i
ngjall zemrat me dritën e urtësisë, ashtu
siç e ngjall tokën shiu i mjaftueshëm.”

(Biharul Anvar, vëll. 1, f. 204, hadithi 22)

.....nga Lukmani i urtë

Hadithi 23

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، عَلَيْكَ بِإِدَاءِ الْأَمَانَةِ تَسْلَمَ لَكَ
دُنْيَاكَ وَآخِرَتُكَ وَكُنْ أَمِينًا تَكُنْ غَنِيًّا، فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى
لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ

“O biri im! Dorëzoje atë që të lihet amanet, që dynjaja dhe Ahireti të mbesin shëndoshë dhe ji besnik që të jesh i panevojshëm. Vërtet, Allahu nuk i do mashtruesit.”

(Imam Sadiku -paqja qoftë mbi të!-, Biharul Anvar, vëll. 13, f. 416, hadithi 9)

Hadithi 24

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، لَا يَكُنِ الدَّيْكَ أَكْسَرَ مِنْكَ وَ أَكْثَرَ
مُحَافَظَةً عَلَى الصَّلَاةِ. أَلَا تَرَاهُ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ يُؤَدِّنُ لَهَا
وَبِالْأَسْحَارِ يُعَلِّنُ بِصَوْتِهِ وَ أَنْتَ نَائِمٌ .

“O biri im! Mos lejo që gjeli të jetë më i zgjuar dhe më i kujdesshëm për namazin se ti. A nuk e shikon se për çdo namaz thirret ezani dhe çdo syfyr jepet lajmi me zë të lartë? Ndërsa ti je akoma në gjumë.”

.....nga Lukmani i urtë

Hadithi 25

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، إِنَّهُ لَيْسَ كُلُّ مَنْ قَالَ: اغْفِرْ لِي غُفِرَ
لَهُ، إِنَّهُ لَا يُغْفَرُ إِلَّا لِمَنْ عَمِلَ بِطَاعَةِ رَبِّهِ

“O biri im! Nuk është e vërtetë se kushdo që ka thënë: “O Zoti im! Më fal mua!”, të jetë falur. Por, falet ai që i bindet Zotit të tij.”

(Biharul Anvar, vëll. 13, f. 427, hadithi 23)

Dyzet këshilla.....

Hadithi 26

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، إِذَا امْتَلَأْتَ الْمِعْدَةَ نَامَتِ الْفِكْرَةُ، وَ
خَرَسَتِ الْحِكْمَةُ وَ قَعَدَتِ الْأَعْضَاءُ عَنِ الْعِبَادَةِ

“O biri im! Sa herë që barku mbushet plot,
truri bie në gjumë, e verteta ngadalësohet
dhe trupi largohet nga adhurimi.”

(Tenbijh khater: vëll. 1, f. 102)

Hadithi 27

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، إِنَّ النَّارَ تُحِيطُ بِالعَالَمِينَ كُلِّهِمْ فَلَا
يَنْجُو مِنْهَا أَحَدٌ إِلَّا مَنْ رَحِمَهُ اللَّهُ وَ قَرَّبَهُ مِنْهُ

“O biri im! Zjarri i Xhehenemit është përfshirës për të gjitha botët e askush nuk shpëton prej tij, përveç atij që Allahu e mëshiron dhe e afron pranë Vetes së Tij.”

(Biharul Anvar, vëll. 13, f. 430, hadithi 23)

Dyzet këshilla.....

Hadithi 28

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، لَا تَدْخُلْ فِي الدُّنْيَا دُخُولاً يَضُرُّ
بَاخِرَتَكَ وَ لَا تَتْرُكْهَا تَرْكاً، تَكُونُ كَالأَعْلَى النَّاسِ

“O biri im! Mos u fut në botë në atë mënyrë që të lëndosh Ahiretin (Botën e Fundit) e gjithashtu, mos e lër pas dore që të bëhesh barrë e të tjerëve.”

(Biharul Anvar, vëll. 72, f. 124, hadithi 112)

Hadithi 29

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، تَعَلَّمْتُ بِسَبْعَةِ آلَافٍ مِنَ الْحِكْمَةِ
فَاحْفَظْ مِنْهَا أَرْبَعَةً وَ مُرِّمْ مَعِيَ إِلَى الْجَنَّةِ: أَحْكُمْ سَفِينَتَكَ
فَإِنَّ بَحْرَكَ عَمِيقٌ وَ خَفِّفْ حِمْلَكَ فَإِنَّ الْعَقَبَةَ كَثُودٌ وَ أَكْثِرِ
الزَّادَ فَإِنَّ السَّفَرَ بَعِيدٌ وَأَخْلِصِ الْعَمَلَ فَإِنَّ النَّاقِدَ بَصِيرٌ

“O biri im! Unë kam mësuar shtatë mijë urtësi. Ti mëso katër urtësi prej tyre, që të bëhesh bashkudhëtari im për në Xhenet. Ndërtoje anijen tënde të fortë, sepse deti

Dyzet këshilla.....

është i thellë. Barrën tënde pregatite të lehtë, sepse supet i ke të rënda përpara. Merr me vete shumë ushqim (trastë), sepse ke udhëtim të gjatë për të bërë. Punët bëji të pastra, sepse Ai që i kontrollon punët është i Gjithëditur.”

(Biharul Anvar, vëll. 13, f. 431, hadithi 23)

.....nga Lukmani i urtë

Hadithi 30

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، إِيَّاكَ وَ مُصَاحِبَةَ الْفُسَّاقِ، هُمْ
كَالْكِلَابِ إِنْ وَجَدُوا عِنْدَكَ شَيْئًا أَكَلُوهُ وَ إِلَّا ذَمُّوكَ وَ
فَضَحُوكَ، وَ إِنَّمَا حُبُّهُمْ بَيْنَهُمْ سَاعَةً

“O biri im! Ruaju nga shoqërimi me të këqinjtë, sepse ata janë si qentë, që nëse gjejnë gjë pranë teje, e hanë dhe nëse jo, ata tallen dhe të ofendojnë ty. Me ta nuk mbetet shoqëria as një minutë.”

(Biharul Anvar, vëll. 13, f. 428, hadithi 23)

Dyzet këshilla.....

Hadithi 31

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، اغْنَى النَّاسَ مَنْ قَنَعَ بِمَا فِي يَدَيْهِ
وَأَفْقَرُهُمْ مَنْ مَدَّ عَيْنَيْهِ إِلَى مَا فِي أَيْدِي النَّاسِ... إِرْضَ بِمَا
قَسَمَ اللَّهُ لَكَ فَإِنَّهُ سُبْحَانَهُ يَقُولُ: أَكْثَرُ عِبَادِي ذُنْبًا
مَنْ لَمْ يَرْضَ بِقَضَائِي وَلَمْ يَشْكُرْ نِعْمَائِي وَلَمْ يَصْبِرْ عَلَى
بَلَائِي

“O biri im! Njeriu më i pasur është ai, i cili
është i lumtur për atë që ndodhet në
dorën e tij. E, njeriu më i varfër është ai që

.....nga Lukmani i urtë
sytë i mbesin tek ajo që kanë njerëzit. Ai
(Lukmani) tha: Ji i kënaqur me atë që të ka
dhënë Allahu, sepse Allahu i Madhëruar
ka thënë: Robi më gjynahqar është ai, i cili
nuk është i kënaqur me atë që i kam
caktuar Unë, që nuk ua di vlerën mirësive
të Mia dhe që nuk duron në fatkeqësi.”

(Ershadul Kulub: 73)

Dyzet këshilla.....

Hadithi 32

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، لَا تَقْرَبْ فَيْكُونََ أَبْعَدَ لَكَ وَ
لَا تَبْعُدْ فَتُهَانَ، كُلُّ دَابَّةٍ تُحِبُّ مِثْلَهَا وَ ابْنُ آدَمَ لَا يُحِبُّ
مِثْلَهُ

“O biri im! Mos u bëj shok i ngushtë, sepse bëhesh më i largët. Mos u bëj i largët, sepse bëhesh i humbur. Çdo gjallesë e do llojin e vet, por fëmija i Ademit (njeriu) nuk e do llojin e tij.”

(Imam Bakir -paqja qoftë mbi të!- Biharul Anvar, vëll. 13, f. 417, hadithi 11)

.....nga Lukmani i urtë

Hadithi 33

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، اتَّقِ النَّظَرَ إِلَى مَا لَا تَمْلِكُهُ وَأَطِ
التَّفَكُّرَ فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ وَمَا خَلَقَ
اللَّهُ فَكَفَى بِهَذَا وَاعِظًا لِقَلْبِكَ

“O biri im! Fale namazin, sepse namazi në fenë e Allahut është shtylla e çadrës (banesës). Nëse shtylla është e ngritur, muret, gozhdët dhe hija e saj janë të dobishme. E nëse nuk qëndron shtylla, gozhdët, muret dhe hija e saj nuk kanë dobi.”

(Biharul Anvar, vëll. 13, f. 432, hadithi 24)

Hadithi 34

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، إِنَّكَ لَمْ تُكَلَّفْ أَنْ تَشِيلَ الْجِبَالَ وَ
لَمْ تُكَلَّفْ مَا لَا تُطِيقُهُ فَلَا تَحْمِلِ الْبَلَاءَ عَلَى كَتِفِكَ وَ
لَا تَذْبَحَ نَفْسَكَ بِيَدِكَ .

“O biri im! Ti nuk je i detyruar të ngresh
peshat mbi supet e tua. Nuk e ke as për
detyrë që të kryesh vepra të cilat janë mbi
mundësinë tënde. Kështu që mos i ngarko
mbi supe problemet dhe mos e lër veten
në dorën tënde (mbështetju Allahut).”

.....nga Lukmani i urtë

Hadithi 35

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، أَقِمِ الصَّلَاةَ مِثْلَ الصَّلَاةِ فِي دِينِ
اللَّهِ كَمَثَلِ عَمُودِ الْفُسْطَاطِ فَإِنَّ الْعُمُودَ إِذَا اسْتَقَامَ
نَفَعَتِ الْأُتُنَابُ وَالْأَوْتَادُ وَالظَّلَالُ وَإِنْ لَمْ يَسْتَقِمْ لَمْ
يَنْفَعْ وَتَدُّ وَلا طُنْبُ وَلا ظِلَالُ .

“O biri im! Fale namazin, sepse namazi është si shtyllat e ndërtesës. Nëse janë të ngritura shtyllat, atëherë kanë vlerë muri e çatia; e nëse nuk ka shtylla, muri e çatia nuk kanë vlerë.”

Hadithi 36

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، إِنَّ تَكُ فِي شَكٍّ مِنَ الْمَوْتِ، فَارْفَعْ
عَنْ نَفْسِكَ النَّوْمَ وَ لَنْ تَسْتَطِيعَ ذَلِكَ وَ إِنْ كُنْتَ فِي
شَكٍّ مِنَ الْبَعْثِ، فَادْفَعْ عَنْ نَفْسِكَ الْإِنْتِبَاهَ وَ لَنْ
تَسْتَطِيعَ ذَلِكَ، فَإِنَّكَ إِذَا فَكَّرْتَ عَلِمْتَ أَنَّ نَفْسَكَ بِيَدِ
غَيْرِكَ وَ إِنَّمَا النَّوْمُ بِمَنْزِلَةِ الْمَوْتِ وَ إِنَّمَا الْيَقُظَةُ بَعْدَ النَّوْمِ
بِمَنْزِلَةِ الْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ .

“O biri im! Nëse ke dyshim në vdekjen,
atëherë shmange gjumin prej vetes, por
nuk ke fuqi ta bësh. Nëse ke dyshim në
Ditën e Kiametit, largoje pagjumësinë prej

.....nga Lukmani i urtë
vetes, por nuk e ke një fuqi të tillë.
Atëherë, nëse ti logjikon, e kupton që
shpirti yt është në dorën e dikujt tjetër.
Gjumi është si vdekja dhe zgjimi nga
gjumi është si ngritja pas vdekjes.”

*(Imam Bakiri -paqja qoftë mbi të!-, Biharul
Anvar, vëll. 13, f. 417, hadithi 11)*

Hadithi 37

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، إِنْ اِحْتَجَجْتَ إِلَى السُّلْطَانِ فَلَا تُكْثِرِ
الْإِلْحَاحَ عَلَيْهِ وَ لَا تَطْلُبْ حَاجَتَكَ مِنْهُ إِلَّا فِي مَوَاضِعِ
الطَّلَبِ وَ ذَلِكَ حِينَ الرِّضَا وَ طَيْبِ النَّفْسِ وَ لَا تَضْجَرَنَّ
بِطَلَبِ حَاجَةٍ فَإِنَّ قَضَاءَهَا بِيَدِ اللَّهِ وَ لَهَا أَوْقَاتٌ وَ لَكِنْ
ارْغَبْ إِلَى اللَّهِ وَ سَلْهُ وَ حَرِّكْ أَصَابِعَكَ إِلَيْهِ

“O biri im! Nëse bëhesh nevojtar tek mbreti, mos këmbëngul tek ai. Nga ai mos kërko vetëm në rast nevojë, por këtë bëje

.....nga Lukmani i urtë
kur të jesh i kënaqur dhe i qetë. Mos e
lodh veten për të plotësuar dëshirat, sepse
ajo është në dorën e Allahut e për të ka
kohë të caktuar. Kërko prej Tij dhe duart
drejtoi drejt Tij.

*(Imam Sadiku -paqja qoftë mbi të!- Biharul
Anvar, vëll. 13, f. 420, hadithi 14)*

Hadithi 38

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، أَحْكُمْ عَلَى سِتِّ خِصَالٍ لَيْسَ مِنْهَا
خَصْلَةٌ إِلَّا وَهِيَ تُقَرِّبُكَ إِلَى رِضْوَانِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَ
تُبَاعِدُكَ مِنْ سَخَطِهِ:

الأولى: أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ لَا تُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا

الثانية: الرِّضَا بِقَدَرِ اللَّهِ فِيمَا أَحَبَّتَ وَكَرِهْتَ

الثالثة: أَنْ تُحِبَّ فِي اللَّهِ وَتُبْغِضَ فِي اللَّهِ

الرابعة: أَنْ تُحِبَّ لِلنَّاسِ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ وَتَكْرَهُ لَهُمْ مَا
تَكْرَهُ لِنَفْسِكَ

الخامسة: تَكْظِمُ وَتُحْسِنُ إِلَى مَنْ اسَاءَ إِلَيْكَ

السادسة: تَرْكُ الْهَوَى وَمُخَالَفَةُ الرَّذَى

.....nga Lukmani i urtë

“O biri im! Po të përgëzoj me gjashtë cilësi që të afrojnë te kënaqësia e Allahut dhe të largojnë prej hidhërimit të Tij:

- Adhuro Allahun dhe mos i bëj Atij shok;
 - Ji i kënaqur me atë që të ka dhënë Allahu;
 - Miqësia dhe armiqësia jote të jenë vetëm për hir të Allahut;
 - Atë që e dëshiron për veten tënde, duaje edhe për njerëzit e tjerë dhe atë që nuk e dëshiron për veten tënde, mos e dëshiro edhe për të tjerët;
 - Bëji mirë atij që ty të bën keq;
 - Largohu nga lakmitë dhe ndyrësitë.”
- (Biharul Anvar, vëll. 78, f. 457, hadithi 26)*

Dyzet këshilla.....

Hadithi 39

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، لَا تَأْكُلْ مَالَ الْيَتِيمِ فَتَفْتَضِحَ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ وَ تُكَلَّفَ أَنْ تُرَدَّهُ إِلَيْهِ .

“O biri im! Mos e ha pasurinë e jetimit, sepse në Ditën e Kiametit do të jesh i shkretë e do të detyrohesh ta kthesh pas atë.”

(Biharul Anvar, vëll. 13, f. 430, hadithi 23)

.....nga Lukmani i urtë

Hadithi 40

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ، اجْعَلِ الدُّنْيَا سِجْنَكَ فَتَكُونَ الْآخِرَةُ
جَنَّتَكَ .

“O biri im! Konsideroje botën burgun
tënd, që të bëhet i yti Xheneti.”

(Biharul Anvar, vëll. 13, f. 428, hadithi 23)